No. 1150 · Zaterdag 13 Januari 1906. · 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

ONZE BEGROOTING IN DE KAMER.

HANDELINGEN. (VERKORT,)

(*Slot.*)

De heer TER LAAN: Mijnheer de Voorzitter! Een enkel oogenblik zal ik slechts van de aandacht der Kamer vragen. De heer Van Vuuren heeft in zijn uitvoerige rede twee zaken aan de orde gesteld, maar hij heeft zeer eigenaardig een derde geheel buiten beschouwing gelaten.

Ook ik betreur het, dat niet aan ieder lid dezer Vergadering een exemplaar van de nieuwe verordening op het onderwijs is gezonden. Nu moeten wij op de bladen en op de berichten van de eilanden afgaan, terwijl wij de officieele stukken moesten kunnen raadplegen.

Het blijkt uit de redevoering van den geachten afgevaardigde en uit de *Amigoe di Curaçao*, dat het bijzonder onderwijs niet dankbaar is voor de ontwerpregeling, en alles behalve voldaan. Ik ontken niet, dat daarvoor reden is. Het subsidie voor het bijzonder onderwijs is niet hoog genoeg. De onderwijzers, die er volgens de nieuwe verordening meer zullen moeten zijn, krijgt men zeker niet voor dit sommetje.

Ook voor de overkomst uit Holland en voor pensioen is niets berekend, uitgaven die bij een goede regeling toch noodig zijn.

Verder komt het mij voor, dat vooral bij een nieuwe verordening, nu er nieuwe scholen gebouwd moeten worden, het subsidie voor dien bouw niet voldoende kan worden genoemd.

Wanneer men weet, dat voor het bijzonder onderwijs per kind slechts ongeveer 1/10 wordt gegeven van hetgeen men geeft aan de openbare school, dan springt de wanverhouding in het oog.

Als men weet, dat in de hoofdplaats ¼ van de kinderen slechts de openbare school bezoekt en ¾ de bijzondere school, terwijl in de buitendistricten de verhouding ⅛ : ⅞ is, moet men erkennen, dat deze regeling noch afdoende, noch zelfs bevredigend kan wezen.

Ik geloof niet, dat het subsidie het Katholiek onderwijs daar zal achteruitbrengen, zooals de heer Van Vuuren blijkbaar vreest. Het spreekt vanzelf, dat het episcopaat er beter van wordt. Maar het doel wordt er niet mede bereikt en er wordt geen recht gedaan. Ook ten aanzien van het gebruik der Nederlandsche taal moet ik mij bij den heer van Vuuren aansluiten.

Op den rooster van lesuren op Curaçao ontbreekt het Papiamentsch en voor de Eilanden boven den wind het Engelsch. Dus in beide gevallen ontbreekt de taal, die door de kinderen gesproken wordt, hun moedertaal. Neemt men nu daarbij in aanmerking dat voor de scholen in de buitendistricten het onderwijs slechts 3 jaar duurt, dan begrijpt men, dat van het onderwijs, gegeven in een vreemde taal, niet veel terecht zal komen.

In dit verband is zeer merkwaardig wat over deze quaestie in de *Amigoe di Curaçao* wordt gezegd van Katholieke zijde:

„Iets anders zou het zijn zoo te gelijk met deze wet ook de leerplicht of verplicht schoolbezoek werd ingevoerd. Zouden de kinderen gedwongen worden 6 jaren lang de lessen te volgen, ja dan zou er met eenige waarschijnlijkheid oogst verwacht mogen worden van zesjarigen arbeid. Maar invoering van leerplicht zou dan tevens voor het bestuur den plicht medebrengen die doodarme kinderen van voedsel en kleeding te voorzien."

Volkomen juist. Dit zijn woorden die men bij de behandeling der Staatsbegrooting misschien nog wel eens herhalen mag voor ons eigen onderwijs.

Het blad noemt het een onuitvoerbare zaak. Dat is zoo bij den tegenwoordigen financieelen toestand, maar het beginsel wordt hier van Katholieke zijde toegegeven.

Ten gevolge van den korten schooltijd en van het schoolverzuim en van de geheele ongunstige verhouding op de eilanden, zal van het onderwijs in het Nederlandsch dus niet veel terechtkomen. Daarbij komt nog, dat de klassen sterk overbevolkt zijn. In de *Amigoe di Curaçao* wordt erkend, dat één onderwijzeres meer dan vijftig, soms haast het dubbele van dit aantal kinderen in de klasse heeft. De cijfers uit het Koloniaal Verslag bevestigen dat.

Waar nu de klassen zóó overbevolkt zijn en een getal der onderwijzeressen geen diploma bezitten, zal het onderwijs des te meer practisch moeten gegeven worden, dus zeker niet in een vreemde taal.

Toch moet ik erkennen, dat in de nieuwe verordening ook veel goeds voorkomt.

Zij schrijft meer personeel voor; zij zorgt voor betere betaling van het personeel: zij vraagt meer bij-akten, terwijl men het daarheen tracht te leiden, dat ongediplomeerde onderwijs-krachten op den duur niet meer zullen toegelaten worden.

In art. 15 wordt gezegd, dat het onderwijs in de geheele kolonie gratis wordt verstrekt aan kinderen van minvermogenden. Dat is een uitstekende bepaling.

Wil men dat goed uitvoeren, dan zal Nederland moeten bijspringen en daarmede zal jaarlijks wel een halve ton gemoeid zijn voor het openbaar en het bijzonder onderwijs te zamen.

De heer VAN VUUREN noemde f30000, maar ik geloof, dat hij dan alleen op het bijzonder onderwijs het oog had. Dan ook het bijzonder onderwijs in staat gesteld, naar deze goede regeling zich in te richten.

En nu komt het derde punt, dat de geachte spreker geheel buiten beschouwing liet, maar dat ik voorop zet. Wij willen het noodige geld geven, maar onder de noodige waarborgen.

Wij stellen ons bij deze quaestie geheel op het reeds deugdelijk gebleken beginsel van onze Groninger schoolmotie: wij willen zeer gaarne het bijzonder onderwijs behandelen op denzelfden voet als het openbaar, maar wij behooren te weten, waarvoor het geld wordt uitgegeven. En vooral wanneer dat onderwijs in de buitendistricten geheel nieuw moet worden georganiseerd, spreekt het vanzelf, dat er geen reden is, daarvan af te laten.

Erkennende dus de goede bedoeling van den Gouverneur, de verheffing van het peil van de zeer slecht ontwikkelde bevolking, vooral die van de buitendistricten, vragen wij — en dat schijnt hier in sterke mate te ontbreken — practische toepassing van deze goede beginselen. De Gouverneur vraagt nu een onderwijzer met de akte land- of tuinbouw. Het komt mij voor, dat dit op zich zelf uitstekend is, maar wanneer men leest in de Memorie van Antwoord, bladz. 4: „dat kennis — van het Nederlandsch — volstrekt noodig is voor de algemeene volksontwikkeling en daarmede voor de verhooging van de algemeene volkswelvaart. Het is den ondergeteekende niet duidelijk waarom door het gebruik maken van de Nederlandsche taal als voermiddel bij het onderwijs niet de volle aandacht zou kunnen vallen op de — zeker gewenschte — bevordering van elementair ambachts- en landbouwonderwijs", — als men die woorden leest, moet men erkennen, dat hier iemand aan het woord is die van practische onderwijszaken geen verstand heeft.

Dat zal ik den Minister niet kwalijk nemen. Maar daarom is het goed, dat hier een woord wordt gesproken, opdat die goede beginselen in goede practijk worden omgezet.

Dan zal ook aan het bijzonder onderwijs voldaan zijn. Wanneer men daarvan niet meer eischt dan redelijk is, en het niet in eens stelt voor de vervulling van een taak, die te zwaar is, maar daarvan vraagt een goede, eenvoudige inrichting, een behoorlijk aantal onderwijzers, om langzamerhand de klassen kleiner te maken; als men niet meer verlangt van het bijzonder onderwijs dan van het openbaar onderwijs verlangd wordt, dan zijn wij er zeker van, dat het geld goed besteed is. Een spreker als de geachte afgevaardigde die mij is voorafgegaan, mag echter op zulk een beslissenden en stelligen toon aan het Gouvernement alleen deze hooge eischen stellen voor het bijzonder onderwijs, als hij erkent dat er een behoorlijk leerplan moet zijn, goedgekeurd door een deskundige autoriteit. Dan kan niemand daartegen bezwaar hebben.

De heer VAN VUUREN: Een enkel woord over de rede van den heer ter Laan. Ik heb met genoegen gehoord, dat de geachte afgevaardigde, wat de hoofdpunten betreft, het met mij eens is. Ik geloof, dat wij het nog veel meer eens zijn dan men zou zeggen.

De geachte afgevaardigde wil meer subsidie geven, acht de eischen voor de diploma's veel te hoog en meent, dat het Nederlandsch niet als voertaal moet worden gebruikt. In dat opzicht ga ik met den geachten afgevaardigde mede. Hij voegde echter er bij, dat de eischen welke zullen worden gesteld, behooren te worden verhoogd. Indien de eischen welke nu gesteld worden, te hoog zijn, hoe kan men dan vragen, dat zij nog verhoogd moeten worden? De geachte afgevaardigde en ik zijn het er over eens, dat de eischen zooals die in de verordening voorkomen te hoog zijn en de subsidiën te laag. Ik wensch evenals de geachte afgevaardigde een behoorlijke verhouding tusschen subsidiën en eischen, maar wanneer hij zegt, dat de eischen in overeenstemming moeten zijn met het geld, zeg ik, dat het geld in overeenstemming moet zijn met de eischen. Indien wij een miniem subsidie geven en aan den anderen kant voor het openbaar en het bijzonder onderwijs dezelfde eischen stellen, gelijk in de verordening gebeurt, is de verhouding zeker verbroken, maar naar de zijde van het subsidie en niet naar die der eischen.

Verder heeft de heer ter Laan een opmerking gemaakt over den leerplicht naar aanleiding van een artikel in de *Amigoe*, dat, zoo men de kinderen Hollandsch wil leeren, deze moest worden ingevoerd met de verstrekking van voedsel en kleeding in overeenstemming. Dit wil ik nazeggen. Indien men wil, dat de bevolking in de buitendistricten Nederlandsch leert en niet tevreden is met het bestaan van dat voorschrift op papier, maar dien maatregel ook wil doorvoeren in dien zin, dat de negers Nederlandsch zullen spreken, dan behoort men den leerplicht in te voeren en die menschen tevens kleeding en voedsel verschaffen, maar dit willen wij juist niet. Wij wenschen dat het onderwijs in evenredigheid zal zijn met de behoeften der bevolking, waarvoor het wordt gegeven en ik meende, dat ik in dat opzicht veel meer steun nog zou vinden bij de sociaal—democraten dan werkelijk het geval is geweest.

Hetgeen de heer van Kol op onderwijsgebied voor de bevolking in Nederlandsch Oost-Indië als voldoend heeft gevraagd, is toch veel minder dan hetgeen voor Curaçao al gegeven wordt. Men moet nu met de omstandigheden rekening houden. Ik houd vol, hetgeen ik reeds betoogde, dat men het een geluk moet vinden, dat men het tegenwoordige onderwijs voor de negerkinderen heeft. Indien men dat onderwijs door openbaar onderwijs moest vervangen, zouden de onkosten daarvoor niet zijn te betalen en het zou ook niet in het belang van het onderwijs zijn.

De beraadslaging wordt gesloten en onderart. 33 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De onderart. 34 tot en met 55 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Beraadslaging over onderart. 56 luidende:

Kosten van het maken van werken in het belang van de waterverschaffing, f10000."

De heer van Kol: Mijnheer de Voorzitter! Bij de algemeene beschouwingen heb ik naar dit artikel verwezen en beloofd aan te toonen, dat wel degelijk waterverschaffing op beperkte schaal mogelijk is.

Ik heb getracht, door de ervaring

in andere landen te raadplegen, nadere gegevens te verzamelen, doch mocht daarin nog niet slagen. Ik ben in correspondentie geweest met de Regeering in Algerië, doch ook daar heeft men nog een eenigszins ander stelsel, dan men op Curaçao wil toepassen.

In Colorado heeft men ondervonden, dat met zeer weinig water goede resultaten met cultures kunnen verkregen worden, mits met zorgvuldige bewerking van den bodem.

In Arizona zou wel wat te leeren vallen en wellicht in Mesopotamië, doch overigens zal men meer zijn gezond verstand dan de feiten moeten raadplegen.

Dat door dammen heel wat kan verkregen worden, ziet men trouwens op enkele plantages op Curaçao zelf; daar overal waar zulke dammen liggen, in de onmiddelijke nabijheid daarvan zelfs in tijden van droogte de boomen groen zien. Een ander bewijs dat, ondanks die tegenspraak door sommige ingezetenen en autoriteiten, vele anderen vertrouwen stellen in den aanleg van dammen, ligt toch wel in de veelvuldige aanvragen bij den Gouverneur om hulp en aanwijzing van den bouw daarvan.

In vroegere jaren waren de toestanden beter door het sparen van het houtgewas en het met meer zorg vergaren van regenwater. hoewel het toen groote dammen waren, met diepe poelen, waardoor veel water verloren ging door verdamping. Noodig is daarom door tal van kleine dammen er tusschen, op elke helling van het terrein al het water op te vangen en in den bodem te doen wegzinken. Wanneer ook de grondbewerking verbetert, zal er wel meer water opgeslorpt worden en minder verdampen.

Als men er verder langzamerhand in slaagt een dicht plantendek te vormen, zal dit ook weer het wegloopende regenwater tegenhouden, daarvan meer wegzinken in den bodem en het grondwater stijgen. Dat stelsel van kleine dammen, met enkele grootere, dat ik den Minister zou willen aanbevelen, heeft meerdere voordeelen. De groote dammen loopen minder gevaar van vernieling kunnen minder zwaar worden aangelegd. Dit stelsel geeft, vergeleken met de vroegere methode, ten eerste waterbesparing en ten tweede een meer gelijkmatig verdeeling van het grondwater.

Hierdoor zal een eind komen aan de bevoorrechting, die anders plaats heeft, dat sommige plantages meer water krijgen dan anderen.

Hoe echter dien aanleg te bekostigen?

De kleine behooren door de grondbezitters of grondgebruikers te worden bekostigd, daar deze dienen om het direct belang van elke plantage te bevorderen. Maar bij groote dammen heeft men groote kosten, grootendeels voor algemeen belang en daarom dienen deze van Regeeringswege te worden aangelegd en onderhouden.

Om de juiste plaats te kunnen kiezen is een topographische opname der terreinen onmisbaar en met vreugde zag ik, dat de Minister dezen door den Kolonial Raad geschrapten en toch zoo nuttigen post, op deze begrooting handhaafde.

Daardoor zal men tevens tusschen de verschillende plantages de grenzen kunnen vaststellen, wat nu minder moeilijkheden oplevert, zoolang de waarde van de gronden nog gering is. Dit is van groot belang, ook voor de latere grondbelasting, om die op betere gegevens te kunnen baseeren.

Mijn conclusie is deze: de bodem is vruchtbaar; de inlanders werken goed en willen arbeiden; de grond laat zich gemakkelijk bewerken, en bij betere keuze van gewassen en betere bemesting, benevens waterverschaffing zal de landbouw wel geen enorme winsten opleveren, maar toch voor tal van nijveren een betere toestand worden geschapen.

Nog even moet ik de vraag, waarop ik straks geen antwoord kreeg, en die blijkbaar den Minister is ontsnapt, herhalen. Zij staat in nauw verband met het thans besproken onderwerp.

Wat is het oordeel van den Minister ten aanzien der leiding van de landbouwaangelegenheden op Curaçao, wil hij deze al of niet onafhankelijk maken van Suriname?

De heer FOCK. Minister van Koloniën: Het belangrijke rapport van den heer Havelaar over zijn reis door Curaçao heeft reeds de aandacht gevestigd op het groote gewicht van de aan te leggen dammen in denzelfden geest als de heer van Kol zooeven aangaf. Ik kan mededeelen — en ik geloof dat dit wel aantoont dat de critiek straks door den geachten afgevaardigde op den Gouverneur uitgeoefend niet geheel gerechtvaardigd is — dat de Gouverneur veel voor deze zaak gevoelt en reeds sedert 1904 werkzaam is om aan de werken ten aanzien van den damaanleg uitvoering te geven. De Gouverneur heeft daarvoor een regeling gemaakt juist in den geest als de geachte afgevaardigde straks zelf heeft ter sprake gebracht, zoodanig namelijk, dat de plantage een gedeelte van hetgeen noodig is op zich neemt en het Gouvernement voor een ander deel subsidie geeft. Er zijn — gelijk de Gouverneur mededeelt — 40 aanvragen van plantages ingekomen, in dien zin, dat de aanvrager een derde voor eigen rekening zal uitvoeren en het Gouvernement den damaanleg zal steunen door twee derde van de kosten als subsidie bij te dragen, waartegenover de aanvrager zich verbindt: om den dam (of dammen) aan te leggen overeenkomstig de door den directeur der openbare werken te geven voorschriften; elken Zaterdag een opgave, aangevende den stand van het werk, bij dien directeur in te dienen, den aanleg vóór 31 December 1905 te voltooien; de door hem aangelegde dammen gedurende een jaar na de voltooiing steeds naar behooren te onderhouden en op de door die dammen beheerschte terreinen proeven te nemen omtrent de teelt van voedergewassen, en vóór 1906 een naar zijn beste weten samengesteld overzicht te geven van de ervaringen door hem opgedaan aangaande den damaanleg en de teelt van voedergewassen.

De Gouverneur heeft mij medegedeeld, dat, met het oog op het aantal aanvragen, er behoefte zal zijn om den post voor 1905 met f 24,000 te overschrijden en ik geloof in den geest van den geachten afgevaardigde en van de Kamer te hebben gehandeld door den Gouverneur daartoe te machtigen. Ik hoop, dat die damaanleg inderdaad het voordeel zal aanbrengen, dat de geachte afgevaardigde er van verwacht.

De beraadslaging wordt gesloten en onderart. 56 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De onderart. 57 tot en met 224 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging. en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Art. 1 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De artt. 2 tot en met 4 en de BEWEEREDENEN worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Het *wetsontwerp* wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Naschrift van de Redactie.

Aan het slot onzer beschouwingen over de begrooting in de Tweede Kamer meenen wij het volgende nogmaals in herinnering te mogen brengen.

Het schijnt voor iemand, die onze kolonie slechts kent uit geschriften, al bizonder moeilijk te wezen zich een goed denkbeeld van de Curaçaosche toestanden te vormen. Slag op slag ontwaren wij, zoowel bij de Kamerleden als bij den Minister, hoe onbewust de verbeelding aanvulde, wat hun in de gegevens nog niet recht duidelijk was en waarvan zij, geholpen door die phantasie, toch meenden een volkomen juiste voorstelling te hebben. Onwillekeurig vergelijkt men daar alles, wat men over het onbekende Curaçao leest met onze meer bekende Oost, of misschien zelfs met Holland en maakt zijn vaststaande conclusie met een „zoo zal het wezen," zonder dat het door de feiten bewezen wordt, dat het zoo ook werkelijk is. Men krijgt daardoor een voorstelling, die wemelt van kleine onnauwkeurigheden, ieder op zich zelve niet de moeite waard om te weerleggen en te zamen toch een verkeerd geheel vormend, waarin de door Holland genomen conclusies volkomen passen, maar die hier in een geheel andere omgeving niet altijd practisch uitvoerbaar blijken.

Herhaaldelijk hebben wij er op gewezen, dat men in officieele stukken niet duidelijk genoeg kan zijn en steeds trachten moet alles zoo eenvoudig en klaar mogelijk voor te stellen. Misschien dat het aldus ons langzamerhand gelukken zal in Holland een ware voorstelling der feiten te geven, waardoor de hooge Regeering en de beide Kamers ook in staat zullen gesteld worden onze toestanden zuiver te beoordeelen.

Een enkel voorbeeld ter illustratie.

In de redevoering van den heer TER LAAN, die ook zeer veel goeds zeide, waarvoor wij hem dankbaar blijven, wordt het voorgesteld als een vrucht van het *nieuwe* ontwerp, dat het onderwijs in de geheele kolonie gratis wordt verstrekt aan de kinderen van minvermogenden. Alsof het tot dusverre nog niet geschiedde! Dit is ook reeds een oude bepaling voorkomende o. a. in art. 13 van de Onderwijswet van 1884, opgenomen reeds in het Reglement op het beleid der Regeering.

In de nieuwe redactie van 1902 van dit Reglement lezen wij:

Art. 180.

„Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden.

Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprichting van openbare scholen."

Wanneer de heer TER LAAN hierbij nu had geweten, dat de verhouding van de bijzondere tot de openbare school in de buitendistricten niet is $\frac{1}{5}:\frac{4}{5}$, om de eenvoudige reden dat in de buitendistricten op Curaçao, zoo min als op alle andere eilanden, (uitgenomen misschien St. Martin) NERGENS een openbare school bestaat en dat aldaar *alle* bijzondere scholen gratis onderwijs geven aan minvermogen, dan zoude ook hij zijne eischen niet hooger gesteld hebben voor de Bijzondere Onderwijzeressen, daar alleen Zij in de buitendistricten zorgen, dat de verkrijging der allereerste kundigheden ook onder het bereik wordt gebracht der onvermogenden.

Wat het nieuwe ontwerp ons mogelijk moest maken was de *uitbreiding van het aantal* dezer onderwijzeressen, want tot oprichting van openbare scholen in de buitendistricten zal het Gouvernement nooit of nimmer *kunnen* overgaan. De krachten zouden dan ZEKER ontbreken en de onkosten al te hoog loopen. Bij ondervinding weet men, hoe moeilijk het is onderwijskrachten voor onze Kolonie te bekomen, zelfs voor de stadsdistricten. Stelt men nu zijn eischen nog scherper, zonder door een flinke subsidie de uitvoering daarvan mogelijk te maken, dan werkt men het onderwijs tegen. En zoo zoude werkelijk het nieuwe Ontwerp het onderwijs eerder achteruit dan vooruit brengen. Wij staan hier geheel en al aan de zijde van den heer VAN VUUREN.

Doch de heer TER LAAN is het op dit punt toch eigenlijk met ons eens. In het begin zijner rede verklaarde hij immers: De onderwijzers, die er volgens de nieuwe verordening meer zullen moeten zijn, krijgt men zeker niet voor dit sommetje. Ook voor de overkomst uit Holland en voor pensioen is niets berekend, uitgaven die bij een goede regeling toch noodig zijn. Verder komt het mij voor, dat vooral bij een nieuwe verordening, nu er nieuwe scholen moeten gebouwd worden, het subsidie, voor dien bouw niet voldoende kan worden genoemd."

ONZE BEGROOTING in de Eerste Kamer.

VOORLOOPIG VERSLAG
(HANDELINGEN.)

Het afdeelingsonderzoek van dit wetsontwerp gaf aanleiding tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeen was men overtuigd, dat de toestand in Curaçao nog veel minder bevredigend is dan in Suriname, zooals ook weder uit deze begrooting blijkt. Wat hiertegen echter te doen, wanneer het klimaat niet medewerkt om tot een verbetering te geraken. Men hoopte daarom het beste van de plannen om door het leggen van dammen het water, dat gevallen is te vergaren en te bewaren om dienst te doen in tijden van droogte.

De gespannen toestand tusschen den Gouverneur en de Koloniale Staten had ernstig de aandacht getrokken. Men zou gaarne uitvoerige inlichtingen ten aanzien dezer zaak, bepaaldelijk wat de oorzaak van die verhouding betreft, ontvangen.

De vrees werd uitgesproken, dat de Gouverneur zich te veel laat leiden door vooropgezette meeningen, zoo o. a. ten aanzien van het onderwijs. Eenige leden spraken in dit verband den wensch uit, dat geen hoogere eischen voor de diploma's der onderwijzeressen zouden gesteld worden en dat in het algemeen bij het stellen van nieuwe eischen te dien aanzien groote omzichtigheid zou worden betracht.

Van verschillende zijden werd aangedrongen op eene spoedige regeling aan de mijntoestanden, door de invoering eener Mijnwet.

Verder wordt door sommige leden gevraagd of ten aanzien van de organisatie der justitie de gewenschte zuinigheid werd betracht.

Ten slotte werd de wensch uitgesproken, dat deze begrooting met meer zorg zou blijken te zijn opgemaakt dan vroeger, zoodat geen nieuwe verhoogingen in zoo hooge mate als in de laatste jaren het geval is geweest, zijn te verwachten.

Aldus vastgesteld, 16 Dec. 1905.

BREEBAART.
VAN DER FELTZ.
VAN WASSENAER VAN ROSANDE
DOJES.
BROUWERS.

Ingezonden Stukken.

CURAÇAOSCH COMITÉ

ter inzameling van gelden tot ondersteuning van de slachtoffers der Russische Troebelen.

L. S.

Bij de jongste onlusten in Rusland zijn tallooze ongelukkigen, zoowel Israëlieten als Christenen, als weerlooze slachtoffers van ruw geweld en blind fanatisme gevallen en met den dag wordt de toestand, zoo mogelijk, nog ernstiger, hachelijker en wanhopiger.

De reeds geleden schade is onmetelijk; de ellende is niet te overzien; de gevolgen laten zich niet berekenen en, voor het oogenblik, is het onnoodig te onderzoeken wie verantwoordelijk zijn voor hetgeen heeft plaats gehad en dagelijks nog geschiedt.

Maar een onafwijsbare plicht dringt zich op aan allen, die een band van solidariteit of een gevoel van medelijden aan de overgeblevenen verbindt.

De nood is onbeschrijfelijk en dringend; de puinhoopen zijn ontelbaar, bij duizenden en duizenden zijn weduwen, weezen, geheele families beroofd van al hetgeen zij bezaten; worden zij met algeheelen ondergang bedreigd.

De offervaardigheid in alle landen is grenzeloos; het geld stroomt den verschillenden Comité's bij millioenen toe......

Hoewel overtuigd, dat van Curaçao geen groote geldelijke steun kan worden verwacht, hebben ondergeteekenden gemeend zich toch tot een Comité te moeten vereenigen en zullen zij eerstdaags ook de bevolking van dit eiland in de gelegenheid stellen een blijk van diep gevoelde sympathie te geven voor die Weduwen en Weezen, die gewonden en verminkten, die dakloos en broodeloos achtergeblevenen, die in zoo grooten nood verkeeren.

Curaçao, den 5den Januari 1906.

HET COMITE:

Eere-Voorzitter: Jhr. J. O. DE JONG VAN BEEK EN DONK, Gouverneur van Curaçao.

D. I. QUERIDO, Predikant bij de Ned. Port. Isr. Gemeente "Mikvé Israël" op Curaçao, Voorzitter.

Fr. A. W. ter MAAT, Vicaris Provincialis der Paters Dominikanen op Curaçao, Onder-Voorzitter.

Mr. G. PINEDO, Praktizijn bij het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao, Secretaris.

M. DE SOLA, Lid van het „Comité Central" der Alliance Isr. Universelle op Curaçao, Penningmeester.

Mr. TH. I. A. NUIJENS, Procureur Generaal bij het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao.

Mr. PH. F. DE HASETH EVERTSZ, Voorzitter van het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao.

M. DE LEAO LAGUNA, Predikant bij de Ned. Herv. Isr. Gemeente op Curaçao.

J. B. DELVALLE, President van de Pl. Afd. der Alliance Isr. Universelle op Curaçao.

D. DE MARCHENA, Jr., Koopman.

J. H. PERRET GENTIL, Lid van den Kerkeraad der Protestantsche Gemeente op Curaçao.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Marine.

Tegen het begin van Maart wordt H. M. Pantserdekschip *Friesland* in onze haven verwacht om aan de *Kortenaer* gelegenheid te geven een paar weken afwezig te blijven om te dokken op Havana. Het schijnt, dat men in Holland bevreesd is ons ook maar een paar weken zonder oorlogsschip te laten.

Kol. Raad.

Dinsdagavond werd de zitting van den Kolonialen Raad weder door zeer veel publiek bijgewoond; het was installatie van 5 nieuwe leden en keuze van twaalf nieuwe candidaten.

Nadat de notulen waren voorgelezen en goedgekeurd en mededeeling was gedaan der ingekomen stukken bracht de Voorzitter een welkomsgroet aan de nieuwe leden en sprak den wensch uit, dat zij allen krachtig zouden medewerken om de belangen der Kolonie te behartigen.

Dr. FERGUSON bedankte, ook namens zijn medeleden, en riep de toegevendheid van den Voorzitter in, waar zij meermalen blijken zouden geven de voorlichting van Z. Edelachtbare en van den Ondervoorzitter noodig te hebben. Zij waren echter allen met goeden moed bezield en beloofden hun besten krachten te zullen inspannen, overtuigd van de groote verantwoordelijkheid, die op hen rustte.

Het lid B. v. D. V. ZEPPENFELDT meende ook nog afzonderlijk een kort woord te moeten spreken, omdat hij herhaaldelijk met beslistheid, nadat de Raad hem tot 2den Candidaat had gekozen, te kennen had gegeven, dat hij niet wenschte, in aanmerking te komen voor eene eventueele benoeming tot lid. Hij had dit besluit genomen met het oog niet alleen op zijn geringe kennis van Curaçaosche toestanden, de buitengewone omstandigheid waarin elf leden te gelijk hun ontslag hadden ingediend, de gewichte wetsontwerpen, die op den Raad wachten, maar ook en wel vooral met het oog op de reden waarom die elf leden ontslag hadden genomen. Overwegende echter toch voor zijne geboorteplaats Aruba zeer nuttig te kunnen wezen, heeft hij eindelijk besloten de zaak op haar beloop te laten en eventueel een benoeming aan te nemen. Nu het dan ook werkelijk zoover was gekomen, zal hij zijn plicht als lid vervullen en zijn beste krachten inspannen in het belang der Kolonie Curaçao in het algemeen en in dat van zijn dierbaar Aruba in het bijzonder. Schenke de Algoede hem daartoe zijn onmisbaren zegen.

Het verwonderde ons sterk, dat de Voorzitter geen enkel woord sprak om de 5 laatste afgetreden leden te herdenken. Of hebben die het ook maar moeten stellen met de reeds in de vorige vergadering uitgesproken woorden, waartegen zij zelven onmiddellijk moesten protesteeren?

Het ontwerp tot voorkoming en beteugeling der gele koorts kwam thans in behandeling, maar werd op voorstel van den Voorzitter, die reeds vele op- en aanmerkingen had gehoord, naar de Afdeelingen verwezen. Deze Afdeelingen kunnen echter pas gevormd worden, als de Raad voltalig zal wezen.

Volgde nu de keuze der nieuwe candidaten.

Op verzoek van den Voorzitter fungeerden de heeren FERGUSON en LANSBERG als stemopnemers.

I Vacature: Mr. PH. DE HASETH EVERTSZ.

1ste candidaat: M. C. FAUEL met 7 stemmen.

2de candidaat: Mr. C. S. S. GORSIRA met 6 stemmen, de heer C. S. GORSIRA JPEz. verkreeg eene stem.

II Vacature: H. H. R. CHAPMAN.

1ste candidaat: J. SUTHERLAND met 7 stemmen.

2de candidaat: HERMAN BOOMGAART met 5 stemmen; de Heer M. BOOM verkreeg 2 stemmen.

III Vacature: Mr. J. B. GORSIRA.

1ste candidaat: Dr. H. DE CASSERES verkreeg 6 stemmen; de Heer J. H. W. GRAVENHORST had 1 stem.

2de candidaat: de Heer H. M. CHUMACEIRO had 2 stemmen, de Heeren A. G. STATIUS MULLER 1, H. M. PENSO 2, I. VAN LIER Ez. ook 2.

Op drie candidaten had zich dus een gelijk aantal stemmen vereenigd. Het reglement van orde voorziet in dit geval niet, daarom stelde de voorzitter voor, de nieuwe keuze te bepalen tot die leden, welke 2 stemmen op zich vereenigd hadden. Bij deze stemming verkreeg de Heer I. VAN LIER Ez. 3 stemmen, de Heer H. M. PENSO 3 en de Heer H. M. CHUMACEIRO 1 stem,— bij de derde stemming verkreeg de Heer VAN LIER 3 en de Heer PENSO 4 stemmen, zoodat de laatste als tweede candidaat gekozen is.

IV Vacature: C. GORSIRA.

1ste candidaat: de Heer A. G. STATIUS MULLER met 6 stemmen; de Heer J. W. DEBROT 1.

2de candidaat: de HeerC. B. DE GORTER met 6 stemmen, de heer H. VAN DER LINDE SCHOTBORGH 1 stem.

V Vacature: HENRI BOOMGAART.

1ste candidaat: de Heer J. S. JOUBERT met 4 stemmen, J. H. E. JOUBERT 2 en M. BOOM 1 stem.

2de candidaat: M. BOOM met 5 stemmen en R. S. DE LANNOY 2 stemmen.

VI Vacature: Mr. A. G. WOLF.

1ste candidaat: de Heer C. FENSOHN met 6 stemmen, de heer A. C. C. P. PERRET GENTIL 1.

2de candidaat: de Heer G. A. F. NOUEL met 4 stemmen, H. VAN DER LINDE SCHOTBORG 2 en J. B. GRAVENHORST 1.

Een enkele vraag mogen wij ons hier wel veroorloven.

Hebben de nieuwe leden op eigen initiatief deze candidaten-lijst opgemaakt, of is hun, zoo zijdelings natuurlijk, te kennen gegeven wie er *personae gratae* zouden zijn?

Wij kunnen dit eerste optreden der nieuwe leden nu niet zoo heel schitterend vinden. Bewijzen van onafhankelijkheid en van goeden kijk op Curaçaosche toestanden waren nog al ver te zoeken. Vrij algemeen is men erg ontevreden over den uitslag der keuze. Het publiek liet dit reeds duidelijk genoeg tijdens de keuze bemerken, maar ook later hoorde men zeer veel aanmerkingen. Wij begrijpen ook niet, dat het noodig was, o. a. een vreemdeling, een Duitscher, te kiezen, en een Nederlander, die slechts tijdelijk in de Kolonie aanwezig is en nog niet eens recht heeft om gekozen te worden. Dit zal toch wel een ieder heel vreemd vinden. En nu zwijgen wij nog van andere candidaten.

Maar om een crisis op te lossen neemt men wel eens zijn toevlucht tot middelen, die men anders minder zou vertrouwen. 't Gaat dan: er op of er onder!

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Jl. Maandag om 7½ uur hield het Bestuur der Groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond eene vergadering ten huize van haren Voorzitter, den Heer J. P. E. GAERSTE.

Op deze vergadering deelde de Secretaris mede, dat van den Hoogedelgestrengen Heer Gouverneur bericht was ontvangen, dat op de begrooting voor het jaar 1907 een crediet van f500 voor de Groep zal worden aangevraagd.

Ook werd aan Heeren Bestuursleden vertoond het pas voltooide Bonaire-nummer voor Neerlandia, welk nummer zoo spoedig mogelijk zal opgezonden worden naar Nederland en vermoedelijk in Maart of April in druk zal verschijnen.

Ten slotte werd besloten, dat de te geven uitvoering in het Théater Naar zal plaats hebben op den 15n. Februari a. s. Aan de leden der Groep zal, uitsluitend voor hunne persoon, vrije toegang worden verleend, terwijl tot een beperkt aantal, kaarten zullen verkrijgbaar worden gesteld á f1.—

Voor het lidmaatschap kan men zich aangeven bij den secretaris J. A. SNIJDERS JR.

Jaarlijksche bijdrage f2.50.

Regenval.

GEDURENDE DE MAAND DECEMBER.

	mM.
Plantage Knip	58,5
„ Savonet	30,5
„ Klein Sta. Martha	56,5
„ Daniel	29,4
„ Veeris	52,9
„ Noordkant	27,5
„ Gr. St. Joris	45,2
Seinpost Oost-Divisie	52,2
Quarantainé Beekenburg	97
Fort Amsterdam	46,9

Wij kunnen ons bijna niet voorstellen, dat er in December nog zooveel water gevallen is. Het is op de meeste plaatsen zoo droog, dat de rupsen daar overvloedige gelegenheid hadden de mais te vernielen. Ook dit jaar zal over het algemeen weinig oogst worden binnengehaald. Een weinig veevoeder, meer niet.

De rupsen.

Neen, daar hadden wij bepaald geen denkbeeld van, hoe talrijk de rupsen op het weinigje mais, dat er nog was, afkwamen. In het begin dezer week werd ons een aar getoond van een maisveld, dat bijna rijp was en er zeer goed uitzag, en dat vanaf Mei reeds beploegd en bewerkt was. In twee dagen tijds werd dat heele veld kaal gevreten door de rupsen. Men liet ons zien, hoeveel rupsen zich op één aar hadden verzameld. Het was een half cacao-busje vol.

Wat nu tegen deze plaag te doen?

In Oost-Indië worden de tabaksvelden ook door rupsen aangevallen, maar deze worden door kinderen van de bladeren geplukt en vernietigd.

Op Aruba klopt men de mais-aar tegen den rand van een kerozienblik, zoodat de rupsen in het blik vallen. Deze kloppartij herhaalt men een paar malen.

Ook op Curaçao wordt deze methode hier en daar gevolgd. Spreekt men echter met de groote planters, dan noemen zij dit afzoeken, of afkloppen van de rupsen onmogelijk.

Waarom zou hier niet kunnen, wat op Aruba wel uitvoerbaar is?

Omdat op Aruba niet zooals hier, groote, uitgestrekte velden bebouwd worden, maar over het algemeen slechts kleine grondjes. Daarenboven is de *siete-seman* van Aruba los van aar, terwijl onze Kleine Mais stijf in elkander is gedrongen. Zijn de rupsen daar eenmaal in, dan klopt niemand ze er uit. De groote velden van Cura-

çao kunnen niet binnen de twee dagen worden schoon gezocht. En kan het zoo vlug niet, dan behoeft men er zelfs niet mede te beginnen, want dan zijn de rupsen al lang klaar met hun vernielingswerk.

Het eenige afdoende middel, tot dusverre bekend, is een flinke regenbui.

Maar, als men nu eens niet op een groot veld, maar op verschillende kleine stukjes, ver genoeg van elkander gelegen, begon te zaaien, zou ook dan de rups niet afgezocht kunnen worden? Alle velden van 1 of ½ H.A. bijv. zooals op Aruba, zullen toch niet tegelijk worden aangetast. Minstens zou men aldus een deel van de oogst kunnen redden. Doch, onze meening voor een betere!

Phosphaat.

Wij lezen in *De Vrijmoedige* van Donderdag ll:

De heer mr. G. PINEDO, alhier, heeft dezer dagen van het Bestuur der kolonie uitsluitende concessie voor den tijd van 15 jaar verkregen tot het exploiteeren (graven en uitvoeren) van phosphorzure kalk op het eiland Klein-Curaçao tegen betaling aan de Koloniale Kas van f0.76 voor den M³ scheepslading, ongerekend het verschuldigde uitvoerrecht.

* *
*

Ook werd dezer dagen een nieuwe Maatschappij opgericht, de „Santa Barbara Corporation", om de plantage Fuik te onderzoeken en exploiteeren.

Hoeden-industrie.

't Gaat flink van de hand met den vlechtcursus. De opkomst blijft trouw en neemt steeds toe. Onder de leerlingen zijn een paar handige vlechtsters, die de kunst al heel spoedig volmaakt beoefenen zullen. De volgende week komen de eerste hoeden gereed, of deze reeds zoo goed gemaakt zullen zijn, dat zij kunnen worden goedgekeurd en verkocht, weten wij nog niet.

Dezen morgen kwam de Gouverneur een bezoek brengen aan de cursus en volgde de werkzaamheden met veel belangstelling.

Frankrijk en Venezuela.

Volgens *The New-York Herald* weigert President CASTRO met M. TAIGNY, zaakgelastigde van Frankrijk, in onderhandeling te treden en weigert Frankrijk zijn gevolmachtigde terug te roepen. *El Imparcial* weet mede te deelen, dat het telegraafkantoor van den franschen kabel te La Guaira door Venezuela verzegeld en gesloten is.

AMERIKA.

Omtrent de *trusts* liet Roosevelt in zijn Boodschap aan het Congres zich als volgt uit: „Er zijn sommige groote mannen, die hun energie niet ten bate maar ten nadeele van het algemeen belang gebruiken. Het vermogen van de corporatiën (trusts) is thans zoo ontzaggelijk groot, dat een machtsuitoefening door toezicht van regeeringswege noodzakelijk is. Ik sta niet vijandig tegenover de corporaties, zeide hij, zij hebben veel goeds gedaan, maar zij moeten ernstig ingetoomd worden, als zij handelen tegen wet en billijkheid. Regeling is alleen mogelijk door de landsregeering, zoo noodig door grondwetsherziening. De grootste fout der corporaties is hun te groot kapitaal, oorzaak van een onmeetlijk aantal misstanden. De meeste groote corporaties zijn betrokken in den binnenlandschen handel."

Met het oog op de veelvuldige knoeierijen, die bij de *verzekeringsmaatschappijen* in de laatste tijden voorkwamen, beloofde de president in navolging van andere naties een doeltreffend rijkstoezicht. Scherp veroordeelde Roosevelt „de handelingen van sommige lieden, die aan het hoofd van groote maatschappijen staan."

Omtrent de *inkomsten* deelde de president mede, dat het afgeloopen jaar een nadeelig saldo heeft opgeleverd. Hij drong aan op het tot stand brengen van meer directe handelsbetrekkingen met de andere volken en vroeg overweging van de maximum en minimum heffing van rechten. Rusland behandelt ons nu op den voet van de meest begunstigde natie. Hij beval het Congres zuinigheid. *De marine besnoeien zou een misdaad, de werkzaamheden van het Panama-kanaal niet voortzetten zou een dwaasheid zijn.*

Daarna sprak Roosevelt over de *Haagsche vredesconferentie.* De regeering doet alles, zeide hij, om het succès der conferentie te verzekeren en de belofte te verkrijgen, dat niet alleen in de meest nietige gevallen tusschen de naties van scheidsrechterlijke uitspraak zal worden gebruik gemaakt. Hij gaf uitdrukking aan zijn beste wenschen voor de tweede conferentie. De president meende, dat de eigendomsrechten der onzijdigen beschermd moeten worden, zoowel te land als ter zee. Er zal een internationale overeenkomst daartoe worden getroffen en een gelijkluidende betreffende oorlogscontrabande.

Aangaande de *Monroeleer* verklaarde hij, dat deze gehandhaafd moet blijven, vooral met het oog op het Panama-kanaal. Zij mag echter niet dienen als voorwendsel voor uitbreiding van grondgebied noch van vijandige gezindheid jegens de Zuidelijke Staten. „Wij moeten alle naties ervan overtuigen, dat geen vreedzame regeering dit land heeft te vreezen. Als alle zuidelijke republieken zich rechtvaardig en vreedzaam ontwikkelen, dan zal de noodzakelijkheid voor ons, om als kampioenen voor de leer op te treden, verdwijnen, want geen gestadig groeiende Amerikaansche republiek wenscht te zien, dat een groote, niet Amerikaansche militaire macht grondgebied in hare nabijheid krijgt."

„De leer mag niet als dekmantel gebruikt worden, om de gevolgen van verkeerde daden tegenover vreemde naties te beschermen. Wij zouden zeker weigeren ten strijde te trekken, om een vreemde regeering te beletten een rechtvaardig doel na te jagen, maar het is onmogelijk zulk een mogendheid toe te staan, douanekantoren van een Amerikaansche republiek te bezetten. In die gevallen moeten wij zulke schikkingen treffen, dat de billijke verplichtingen inderdaad zullen worden nagekomen.

„Santo Domingo vraagt thans hulp; wij moeten op dat beroep antwoorden, daar vreemde inmenging dreigt. Slechts door het te rechter tijd openen van onderhandelingen heeft onze regeering voorkomen, dat een Europeesche mogendheid daar grondgebied bezette. Het verdrag, waarbij de Dominicaansche financiën geregeld werden, is voor den Senaat gebracht, terzelfder tijd, dat de voorloopige schikking getroffen werd. Nu kan verwacht worden, dat alle schuldeischers recht zullen krijgen.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Carcas.	Zulia.	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia.
Vertrekt van NEW-YORK	Jan. 6	Jan. 13	Jan. 20	Jan. 27	Feb. 8	Feb. 10
Komt aan te SAN JUAN	11		25		8	
Vertrekt van „	12		26		9	
Doet CURAÇAO aan	14		28		11	
Komt aan te LA GUAIRA	15	20	29	Feb. 3	12	17
Vertrekt van „	17	21	31	4	14	18
Komt aan te PTO. CABELLO	18		Feb. 1		15	
Vertrekt van „	19		2		16	
Komt aan te CURAÇAO	20	22	3	5	17	19
Vertrekt van „	21	29	4	12	18	26
Doet LA GUAIRA aan	22		5		19	
„ PONCE „		31		14		29
„ SAN JUAN „	24		7		21	
Komt aan te NEW-YORK	29	Feb. 6	12	20	26	Mrt. 3

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Jan. 15	Jan. 22	Jan. 29	Feb. 5	Feb. 12	Feb. 19
Komt aan te MARACAIBO	16	23	30	6	13	20
Vertrekt van „	19	26	Feb. 2	10	16	24
Komt aan te CURAÇAO	20	27	3	11	17	25

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.